

Franciszek Mróz, Piotr Mróz OFM

Szlakiem św. ojca Pio z Pietrelciny

1. Wprowadzenie

Patrzcie, jaką miał sławę, jak wielu ludzi zjednoczył przy sobie! Ale dlaczego? Może był filozofem? Może był mędrcelem? Może miał jakieś środki do dyspozycji? Dlatego, że odprawiał pokornie Mszę Świętą, spowiadał od rana do wieczora i był, trudno to wypowiedzieć, naznaczony stygmatami naszego Pana Jezusa Chrystusa. Był człowiekiem modlitwy i cierpienia”¹.

Słowa te, skierował 20 lutego 1971 roku papież Paweł VI przemawiając do przełożonych zakonu kapucynów. Odnoszą się one do Francesco Forgione, znanego w całym świecie jako ojciec Pio. Ten włoski kapucyn, kapłan i stygmatyk był osobą, której dane było nie tylko nosić przez pięćdziesiąt lat znaki męki Jezusa Chrystusa, ale która również otrzymała od Boga dar czytania w sumieniach ludzi, bilokacji oraz głębokiej kontemplacji Chrystusa Ukrzyżowanego. Ojciec Święty Jan Paweł II beatyfikował go 8 maja 1999 roku, zaś trzy lata później – 16 czerwca 2002 roku – w obecności ponad 300 tysięcy pielgrzymów zgromadzonych przed Bazyliką św. Piotra na Watykanie dokonał jego kanonizacji.

Niniejszy artykuł jest propozycją pielgrzymki szlakiem św. ojca Pio z Pietrelciny. Ma na celu przybliżenie miejsc związanych z życiem i działalnością tego zakonnika. Szczególną uwagę zwrócono na Pietrelcinę i San Giovanni Rotondo – dwie miejscowości, w których stygmatyk przebywał najdłużej, a do których pielgrzymuje w ciągu roku kilka milionów pątników.

2. „W Pietrelcinie był Jezus i wszystko tam się stało”

Pietrelcina jest niewielkim miasteczkiem w prowincji Benewento, położonym na stokach łagodnie ukształtowanych wzgórz Sannio (351 m. n.p.m.), ok. 12 km na pn.-wsch. od Benewento. Obecnie liczy około 4 tys. mieszkańców. Nazwa miejscowości prawdopodobnie pochodzi od słów „Preta Pucina” co znaczy malutki kamień.

Ryc. 1.
Miejscowości, w których przebywał ojciec Pio

W tym uroczym miasteczku, 25 maja 1887 roku urodził się Francesco Forgione. Był czwartym z ośmiorga² dzieci Grazio Maria Forgione i Marii Giuseppy De Nunzio. Jego dom zachował się do naszych czasów. Znajduje się on w dzielnicy Castello, przy ulicy Vico Storto Valle. W Pietrelcinie istniał zwyczaj, że rodziny posiadały swoje

pomieszczenia w różnych miejscach, dlatego pod numerem 27 państwo Forgione mieli kuchnię, zaś mieszkali w domu pod numerem 32. W mieszkaniu tym zachowały się m.in. komoda, krzesła i lampa naftowa oraz łóżko małżeńskie, nad którym wiszą fotografie rodziców. Na ścianie zewnętrznej domu znajduje się kamienna tablica z napisem: „*W tym domu 25 maja 1887 roku urodził się Francesco Forgione, którego świat poznał jako Ojca Pio z Pietrelciny. W stulecie narodzin, aby upamiętnić to wydarzenie – współbracia i Pietrelcina*”.

26 maja 1887 roku mały Forgione został ochrzczony przez proboszcza Nicolantonio Orlando w kościółku pw. Matki Bożej Anielskiej (obecnie jest to świątynia pw. św. Anny). Na chrzcie otrzymał imię Francesco, na cześć św. Franciszka z Asyżu, do którego matka miała wielkie nabożeństwo³. W wieku zaledwie pięciu lat Franciszek miał już pierwsze objawienia oraz gwałtowne ataki szatana, które ukrywał aż do 1915 roku. W swojej miejscowości rodzinnej był znany przede wszystkim z wzorowego zachowania i codziennego uczęszczania do kościoła św. Anny.

Kościół św. Anny jest najstarszą świątynią w Pietrelcinie. Został zbudowany w XIII w. Podczas trzęsienia ziemi, jakie nawiedziło miasteczko w czerwcu 1688 roku, został zniszczony. Odbudowano go dopiero w 1700 roku. W nim kształtowało się życie duchowe Franciszka Forgione. Tu, w wieku pięciu lat, miał objawienie Najświętszego Serca Pana Jezusa, które ukazało się nad głównym ołtarzem, tu był ministrantem, przyjął I Komunię Świętą, a 27 września 1899 roku z rąk arcybiskupa Benewento Donato Maria Dell'Olio otrzymał sakrament bierzmowania. Często, po zakończonej mszy św., za zgodą zakrystiana spędzał w zamkniętym kościele dziesiątki godzin na modlitwie.

Drugą świątynią związaną z ojcem Pio w Pietrelcinie jest kościół parafialny pw. Matki Bożej Anielskiej (dawniej pw. Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny), zbudowany w I poł. XIX w. na planie krzyża greckiego. Ojciec Pio godzinami żarliwie modlił się tu przed figurą Madonny della Libera. Wizerunek tej Madonny czcił do ostatniego dnia życia, nazywając Ją „nasza Madonella”⁴. Tu również, jako diakon rozpoczął swoją pracę duszpasterską, udzielając po raz pierwszy chrztu, a w latach 1910-1916 odprawiał msze św., kiedy jego stan zdrowia nie pozwalał mu przebywać we wspólnocie klasztornej.

Przybywający do rodzinnej miejscowości ojca Pio pielgrzymi odwiedzają także kościół kapucynów pw. św. Rodziny. Świątynia ta powstała za wyraźną sugestią ojca Pio. Podczas pobytu w Pietrelcinie, w okresie studiów, a później już jako kapłan, ojciec Pio często spacerował ze swym proboszczem Salvatore Panulla i innymi seminarzystami po miasteczku. W trakcie jednej z tych przechadzek, w 1909 roku przybywszy do miejsca, gdzie obecnie znajduje się kościół i klasztor, brat Pio słyszał chór anielski oraz dźwięk dzwonek. Budowę zespołu klasztornej prowadzono w latach 1928-1948, dzięki finansowemu wsparciu Amerykanki Marii Pyle – duchowej córki ojca Pio. Kościół został konsekrowany 19 maja 1951 roku przez arcybiskupa Benewento Agostino Mancinelli. Jest to trójnawowa świątynia w stylu neoromańskim.

Fot. 1.

Pietrelcina: dom, w którym 25 maja 1887 r. urodził się Francesco Forgione (św. o. Pio).
(fot. P. Mróz OFM)

Fot. 2.

Pietrelcina – kościół pw. Matki Bożej Anielskiej, w którym w latach 1910-1916 o. Pio odprawiał msze św. (fot. P. Mróz OFM)

W ołtarzu głównym znajduje się mozaika „Święta Rodzina” Szkoły Watykańskiej, po bokach której w niszach usytuowano drewniane figury patronów Franciszkańskiego Zakonu Świeckich: św. Elżbiety Węgierskiej i św. Ludwika.

Około dwa kilometry od centrum Pietrelciny położone jest malownicze miejsce o nazwie Piana Romana, w którym rodzina Forgione posiadała winnicę i kawałek pola na różne uprawy. Do dzisiaj zachowała się „la masseria” – bardzo ubogie pomieszczenie z kamienia, bez podłogi, gdzie przechowywano siano. Obecnie znajdują się w nim podręczne sprzęty i łóżko rodziny Forgione⁵.

W 1958 roku na Piana Romana została zbudowana kaplica, w której przechowywany jest pień wiązu. To przy tym drzewie, jesienią 1910 roku, ojciec Pio otrzymał stygmaty⁶. Na Piana Romana znajduje się także nowa świątynia w kształcie rotundy, konsekrowana 22 października 2000 roku. W wyposażeniu wnętrza kościoła wyróżniają się stacje Chwały Chrystusa. Na 14 obrazach zostały przedstawione wydarzenia, które miały miejsce bezpośrednio po Zmartwychwstaniu Chrystusa.

Pielgrzymi wędrując na Piana Romana drogą nazywaną „via del Rosario”, zatrzymują się również przy mostku na strumieniu „Ponticello”. Z tym miejscem związane są dwa epizody z życia ojca Pio. Spotkane przez niego tu diabły mówiły: „Teraz przechodzi Święty”. Tu również zakrzusił się dymem, kiedy próbował smaku papierosa „toskańskiego”.

Ojciec Pio spędził 52 lata w San Giovanni Rotondo, ale zawsze pozostał szczególnie związany z Pietrelciną. Ostatni raz przebywał w swej rodzinnej miejscowości w 1918 roku. Często jednak wracał do niej myślami. Kiedy ją wspominał mówił: „W Pietrelcinie był Jezus i wszystko tam się stało”. Po wielu latach umiał dokładnie opisać miejsca, ulice i osoby, które pamiętał z lat dzieciństwa. „Gdy chodzi o Pietrelcinę – mówił – pamiętam każdy jej kamień”⁷. Podczas ostatniej wojny, spotykając się ze swoimi rodakami, zatroskanymi o los miasteczka, uspokajał ich słowami: „Bądźcie spokojni, Pietrelcina będzie ustrzeżona jak żrenica mojego oka”. Dzień później żołnierze opuścili miejscowość.

Obecnie do Pietrelciny pielgrzymuje w ciągu roku około 2 milionów osób. Najwięcej pątników przybywa tu w dniu 25 maja, kiedy w miasteczku odbywają się uroczystości z okazji rocznicy urodzin św. ojca Pio. Uroczystej liturgii przewodniczy wówczas jeden z księży biskupów. Podobnie jak w całych Włoszech, uroczystości obchodzi się tu także 23 września – wspomnienie liturgiczne św. ojca Pio. Wiele grup pielgrzymkowych przybywa do Pietrelciny także w okresie Bożego Narodzenia, kiedy powstaje tu żywa szopka.

6 stycznia 1903 roku Francesco Forgione opuścił Pietrelcinę i udał się do nowicjatu Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów w Morcone.

3. W nowicjacie w Morcone

Morcone jest rolniczym ośrodkiem położonym na wysokości 683 m n.p.m., w masywie Matese, w prowincji Benewento, około 30 km na północ od Pietrelciny. Kapucyni przybyli tu w 1603 roku na prośbę markiza di Morcone. W tym roku rozpoczęli budowę klasztoru, który z małymi przerwami był siedzibą nowicjatu⁸.

Franciszka powitał przy furcie klasztornej brat Camillo z Sant'Elia a Pianisi – kwestarz, który często udawał się z Morcone do Pietrelciny. Postać tego zakonnika wywarła wielki wpływ na kształtowanie powołania o. Pio i zdecydowała o wstąpieniu do zakonu kapucynów. Brat Camillo przyjął kandydata do nowicjatu słowami: „*France, bravo, bravo! Sei stato fedele alla promesso e alla chiamata di san Francesco*”⁹, a następnie przedstawił gwardianowi o. Francesco Marii z Sant'Elia a Pianisi i mistrzowi nowicjatu o. Tommaso z Monte Sant'Angelo. Wydarzenie to zostało zobrazowane na fresku, namalowanym współcześnie przed furtą klasztoru. Nowicjusz zamieszkał początkowo w celi numer 18, a następnie w celi numer 28, nad drzwiami której do dzisiaj zachował się napis: „*Voi siete morti e la vostra vita e nascosta con Cristo*” (*Umarliście i wasze życie jest ukryte z Chrystusem w Bogu*, por. Kol 3, 3)¹⁰. W klasztorze można zobaczyć także kominek, przy którym ogrzewał się w zimie brat Pio oraz refektarz, w którym zakonnicy spożywali posiłki. Na korytarzu klasztoru, wystawione są natomiast przedmioty używane przez ojca Pio w San Giovanni Rotondo – szaty liturgiczne, kielich, monstrancje, dwa habit, koszule, pościel i narzuta na łóżko. Zostały one przekazane do konwentu w Morcone przez braci z klasztoru w San Giovanni Rotondo. Najważniejszym jednak miejscem związanym z pobytem Świętego w tym konwencie jest chór zakonny. Tu, przed wizerunkiem Chrystusa Ukrzyżowanego, brat Pio godzinami modlił się o świętość swojego powołania.

22 stycznia 1903 roku, w przylegającym do klasztoru kościele pw. św. Apostołów Filipa i Jakuba, Francesco zdjął swoje świeckie ubranie, złożył na nim pocałunek i przyjął z rąk ojca magistra habit franciszkański. Otrzymał także nowe imię – od tej chwili nazywał się w zakonie bratem Pio z Pietrelciny. Pod koniec nowicjatu wspólnota zakonna trzykrotnie wystawiła mu najwyższe oceny, potwierdzając jego kwalifikacje do życia w zakonie. 22 stycznia 1904 roku o godz. 11.45, po serii rekolekcji złożył pierwsze śluby zakonne¹¹. Na uroczystość tę przybyła z Pietrelciny matka, brat Michał i wujek Angeloantonio.

O swoim postanowieniu, z jakim wstępował do klasztoru i jak przeżył rok w nowicjacie napisał w liście autobiograficznym z 1922 roku: „*I gdzie mógłbym Ci, o Panie, lepiej służyć, jak nie w klasztorze i pod sztandarem Biedaczyny z Asyżu? (...) Oby Jezus swoją łaską sprawił, bym stawał się coraz godniejszym synem świętego Franciszka, bym był przykładem dla moich współbraci, a to w taki sposób, bym stawał się coraz gorliwszy i byś mnie uczynił doskonałym kapucynem*”¹².

25 stycznia 1904 roku brat Pio wraz z kolegą z nowicjatu, bratem Anastazym z Roio i prowincjałem O. Pio z Benewento udał się do tzw. „profesorium” w Sant’Elia a Pianisi (prowincja Campobasso), gdzie rozpoczął naukę gimnazjalną (retorykę), a potem licealną (filozofię)¹³. W klasztorze w Morcone ojciec Pio przebywał jeszcze trzykrotnie: 21 lipca 1910 roku, 18 lipca 1913 roku i w połowie czerwca 1914 roku. Jednak za każdym razem, ze względu na pogarszający się stan zdrowia, już po kilku dniach wracał do rodzinnej miejscowości.

4. Gimnazjum w Sant’Elia a Pianisi

Sant’Elia a Pianisi położona jest w Apeninie Neapolitańskim, w regionie Molise, około 20 km na płn.–wch. od Campobasso. Miejskowy klasztor kapucynów, zbudowany w I poł. XVII w., jest po konwencie w San Giovanni Rotondo miejscem, w którym ojciec Pio przebywał najdłużej – w sumie 4 lata.

Pielgrzymi przybywający do Sant’Elia a Pianisi, mogą zwiedzić celę, w której mieszkał ojciec Pio. Nad wejściem do niej znajduje się napis: *„W tej celi – Ojciec Pio z Pietralciny – studiował, modlił się i ćwiczył – w miłości Bożej – a w walce z szatanem – od stycznia 1904 do października 1907 – i poświęcił się (Bogu) – wzorowy kapucyn – przez profesję wieczystą”*¹⁴.

Ojciec Antonino z San Giovanni Rotondo, wychowawca kleryków, opisuje, że brat Pio podczas pobytu w klasztorze Sant’Elia a Pianisi *„w czasie modlitwy, a zwłaszcza po Komunii świętej, wylewał tak wiele łez, że na podłodze utworzył się „mały rowek”*. Pytany o przyczynę odpowiadał zawsze wymijająco, albo milczał. *W końcu, jako jego kierownik duchowy, zobowiązałem go do powiedzenia, co to jest. I odpowiedział: Oplakuję moje grzechy i grzechy wszystkich ludzi”*¹⁵.

O jednym z niezwykłych wydarzeń, jakie przeżył w tym klasztorze, opowiedział sam: *„Pewnej letniej nocy, po odmówieniu matutinum (tj. dzisiejszej Godziny Czytań) otworzyłem okno na oścież, gdyż było bardzo gorąco i wtem usłyszałem hałasy dochodzące z pobliskiej celi. Postawiłem sobie pytanie: co znowu o tej porze wyczynia brat Anastasio? Myśląc, że chyba czuwał na modlitwie, zacząłem odmawiać różaniec. Była bowiem między nami taka rywalizacja: kto będzie się modlił więcej. A nie chciałem pozwolić, by mnie wyprzedził*.

Gdy hałasy stawały się coraz intensywniejsze, postanowiłem wezwać współbrata. A tymczasem dało się poczuć wstrętny zapach siarki. Postanowiłem wychylić się przez okno, by zawołać na niego: dwa okna, moje i brata Anastasio, były tak blisko siebie, że nie dało się nawet włożyć książki, choćby na wyciągnięcie ręki. *„Bracie Anastasio, bracie Anastasio!”*, starałem się go przywołać nie podnosząc zbyt głośno głosu. Nie otrzymawszy odpowiedzi, wycofałem się. Z przerażeniem zauważyłem, jak przez bramę wchodzi jakiś wielki pies, z którego pyska wychodził tylko dym. Padłem tyłem na łóżko i usłyszałem (głos), który mówił: *„E’iss, e’iss (To on, to on)”* Gdy tak leżałem, zobaczyłem zwierzątko,

które uzbilo się i uczyniło skok na parapiecie okiennym, następnie skoczyło na dach frontowy, a potem znikło”¹⁶.

Innym wydarzeniem pozanaturalnym, które dokonało się w tym klasztorze, była bilokacja. Przy klasztorze znajduje się kościół pw. św. Franciszka, konsekrowany w 1690 roku, w którym ojciec Pio codziennie spędzał wiele godzin na modlitwie.

Po zakończeniu nauki w gimnazjum, w drugiej połowie października 1905 roku brat Pio przeprowadził się wraz z kolegami do klasztoru w San Marco La Catola (prowincja Foggia)¹⁷.

5. W San Marco la Catola

San Marco la Catola to miejscowość w regionie Apulia, około 30 km na wschód od Campobasso, górująca nad doliną strumienia Catola (prawy dopływ Fortore).

W klasztorze w San Marco la Catola, zbudowanym w XVI w., ojciec Pio przebywał kilka razy. Najdłużej, bo pół roku, po zakończeniu studiów gimnazjalnych w 1905 roku oraz miesiąc wiosną 1918 roku. Tu spotkał ojca Benedykta z San Marco in Lamis, który był jego kierownikiem duchowym aż do roku 1922.

Ojciec Dameso z Sant’Elia a Pianisi, który przebywał z bratem Pio w klasztorze San Marco la Catola około miesiąca przypomniał jeden epizod jaki utkwił mu głęboko w pamięci: „*Pewnego wieczoru w chórze odprawiano medytację. Siedziałem blisko niego, po prawej stronie (dobrze to pamiętam, jakby to było teraz). Kierując się trochę pobożną ciekawością, skrycie nałożyłem na mój palec dużą białą chusteczkę, którą Brat Pio miał przy boku; pomyślałem o darze łez (mówiono, że z powodu płaczu był chory na oczy). Wyciągnąłem z chustki palec, okazało się, że był cały mokry, gdyż cała chusteczka była nasiąknięta łzami. W duszy dane mi było poznać coś więcej dzięki dobroci Brata Pio*”¹⁸.

Pod koniec kwietnia 1906 roku, kiedy zakończył się remont klasztoru w Sant’Elia a Pianisi, brat Pio wrócił ponownie do tego konwentu, aby kontynuować studia filozoficzne.

27 stycznia 1907 roku w klasztorze w Sant’Elia a Pianisi złożył na ręce przełożonego klasztoru O. Raffaella z San Giovanni Rotondo profesję wieczystą. Na początku października wraz z swoimi kolegami przybył ponownie do San Marco la Catola, gdzie pozytywnie zdał egzamin z filozofii.

Pielgrzymi przybywając do klasztoru w San Marco la Catola odwiedzają małą celę w której mieszkał ojciec Pio. Znajdują się w niej skromne sprzęty, łóżko, obraz Matki Bożej Łaskawej oraz fotografie świętego i jego rodziców.

6. W sanktuarium Santa Maria del Monte w Campobasso

Campobasso jest miastem położonym w środkowych Włoszech, w Apeninie Neapolitańskim, na wschodnich zboczach gór Matese. Jest stolicą regionu Molise i

ośrodkiem administracyjnym prowincji Campobasso. Obecnie liczy ponad 50 tys. mieszkańców. Do zabytkowych obiektów miasta należy, obok katedry, kościoła św. Jerzego i św. Bartłomieja, kościół kapucynów Santa Maria del Monte – będący znanym w regionie Molise sanktuarium maryjnym.

Początki sanktuarium sięgają prawdopodobnie XI w. Pierwotnie istniała tu kaplica zamku Monforte. Była własnością baronów zamku, główną świątynią miasta i miejscem pochówku rodzin właścicieli. 25 maja 1905 roku sanktuarium zostało powierzone braciom kapucynom z Foggi. W głównym, barokowym ołtarzu znajduje się łaskami słynąca figura Santa Maria del Monte. Przedstawia ona Maryję w postawie siedzącej, która na prawej ręce trzyma, a lewą podtrzymuje Dzieciątko Jezus. Wizerunek ten został uroczystie ukoronowany 5 czerwca 1904 roku przez arcybiskupa Benewento Benedetto Bonazzi¹⁹.

Brat Pio przybywał do sanktuarium na Górze Campobasso wielokrotnie, jako młody profes w 1905 roku. Pomagał wówczas w odbywających się nabożeństwach. Ponownie przyjechał tu w październiku 1909 roku na polecenie Ojca Prowincjała Benedykta z San Marco in Lamis, gdyż jego zły stan zdrowia wymagał górskiego, zdrowego powietrza. Pobyty te ojciec Pio wspominał kilka miesięcy przed śmiercią, w kwietniu 1968 roku.

We wnętrzu celi, gdzie mieszkał brat Pio, znajduje się obecnie kaplica, w której umieszczone są przedmioty używane przez zakonniką oraz jego obraz.

Pod koniec października 1907 roku brat Pio został przeniesiony do Serracapriola, gdzie pod kierunkiem ojca Agostino z San Marco in Lamis rozpoczął studia teologiczne.

7. Studia teologiczne w Serracapriola i Montefusco

Serracapriola jest miastem położonym w regionie Apulia, około 50 km na pn.–zach. od Foggi. Miejscowy klasztor kapucynów ufundowany przez księżniczkę z Molfetta Adronikę del Balzo, był kilka razy miejscem nowicjatu i studiów. W kościele przyklasztornym pw. Matki Bożej Łaskawej czczony jest łaskami słynący obraz Madonny pędzla Francesca da Tolentino.

Ojciec Agostino z San Marco in Lamis, który poznał brata Pio w klasztorze w Serracapriola, a później był jego ojcem duchowym, zapisał, że był on dobry, posłuszny, pracowity w nauce oraz chorobliwy. Nie zauważył także u niego nic „nadzwyczajnego czy nadprzyrodzonego”²⁰.

Pod koniec listopada 1908 roku brat Pio wyjechał do Montefusco (prowincja Avellino), aby tam kontynuować naukę teologii.

Montefusco jest miasteczkiem położonym w regionie Kampania, około 12 km na pld.–wsch. od Benewento. W latach 1581–1806 było stolicą prowincji Avellino. Klasztor kapucynów został zbudowany w 1625 roku. W związku z ustawą o sekularyzacji zakonnicy opuścili konwent w 1867 roku i dopiero w 1900 roku zamieszkali

w nim ponownie. W 1837 roku gościł w nim przez miesiąc kardynał Gioacchino Pecci, późniejszy papież Leon XIII.

Brat Pio przebywał w tym klasztorze od końca listopada 1908 roku do pierwszych miesięcy 1909 roku, kiedy ze względu na pogarszający się stan zdrowia został odwieziony przez ojca Agostino do Pietrelciny. Ojciec Paolino z Casacalenda, który widział brata Pio w Montefusco, opisał go jako: „pięknego, pyzatego młodzieńca, o różowej twarzy. Nie można było dostrzec śladu jakiejś choroby, która by go dotknęła. Nosił jedwabną chustkę, którą osłaniał szyję, a cała jego osoba tchnęła dobrocią i wzbudzała sympatię”²¹.

19 grudnia 1908 roku w katedrze w Benewento, brat Pio otrzymał tonsurę i święcenia niższe z rąk biskupa Benedetto Bonazzi, a dwa dni później subdiakoniat z rąk arcybiskupa Marcianopoli, Paola Schinosi. 18 lipca 1909 roku otrzymał święcenia diakonatu w przyklasztornym kościele w Morcone z rąk biskupa Termopoli, Benedetto Marii Della Camera.

8. W klasztorze w Gesualdo

Od listopada do grudnia 1909 roku ojciec Pio przebywał w klasztorze w Gesualdo, jako student teologii moralnej (konwent był wówczas siedzibą studium teologii).

Gesualdo to miejscowość położona w Apeninie Samnickim, około 30 km na pld.-wsch. od Benewento. Klasztor kapucynów został ufundowany przez księcia Don Carlo Gesualdo i należał do neapolitańskiej prowincji zakonnej. Podobnie jak w przypadku konwentu w Montefusco, po wejściu ustawy o sekularyzacji w 1866 roku został opuszczony. Dopiero w 1905 roku został odstąpiony kapucynom z Foggi. W czasie trzęsienia ziemi w 1980 roku doznał bardzo dużych zniszczeń i obecnie przeprowadzane są w nim prace restauracyjne.

Niestety nie zachowały się tu jakiegokolwiek pamiątki, które świadczyłyby, że ojciec Pio mieszkał w tym klasztorze. Pobyt ten potwierdzili jednak jego koledzy z nowicjatu i ze studiów, m.in. ojciec Guglielmo z San Giovanni Rotondo: „*To zrozumiałe, że jego ciężkie choroby budziły zastrzeżenia. Ze względu na długie leczenie zmuszały go, by był z dala od nas, a więc poza wspólnotą (...). Gdy powracał do nas, mieliśmy wrażenie, jakby stale był z nami. To był dowód, jak bardzo o nim pamiętaliśmy. Takie było moje odczucie, a także innych kolegów, gdy znowu go zobaczyliśmy, i to po kilku miesiącach, w Gesualdo, na studiach świętej teologii, gdzie jeszcze raz potwierdził, że i on jest również razem z nami, okazując nam życzliwość, dobroć i uprzejmość. Wkrótce jednak, ze znanych już powodów, musiał wyjechać do rodzinnego domu, gdzie pozostał jeszcze przez długi czas, aby się wzmocnić i móc prywatnie kontynuować swoje studia*”²².

21 lipca 1910 roku ojciec Pio wraz z o. Eugeniuszem wyjechał z Pietrelciny do Morcone. Tu jednak, jak zapisał następnego dnia w liście do prowincjała, o. Bene-

dykta „po jednym dniu pobytu w Morcone poczułem się natychmiast znacznie gorzej i to tak bardzo, że – pisząc teraz – jestem w łóżku z powodu słabości, która powstała na skutek nawrotu torsji”²³. Dlatego mistrz nowicjatu o. Tomasz z Monte Sant’Angelo pozwolił mu na powrót do domu.

9. Święcenia kapłańskie w katedrze w Benewento

30 lipca w towarzystwie swojego księdza proboszcza Salvatore Panulla o. Pio udał się do Benewento na egzamin dopuszczający do kapłaństwa. „Egzaminatorzy – jak napisał w liście do prowincjała – byli zadowoleni z wyniku”²⁴.

10 sierpnia 1910 roku ojciec Pio w kaplicy kanoników katedry w Benewento przyjął święcenia kapłańskie, których udzielił ks. arcybiskup Paolo Schinosi.

Benewento jest miastem położonym w Apeninie Neapolitańskim, w regionie Kampania przy ujściu rzeki Sabato do rzeki Calore, w którym mieszka ponad 65 tys. osób. W starożytności znane jako Maleventum – osada warowna Samnitów, zaś w czasach rzymskich kolejna ważna miejscowość, kluczowy punkt przy Via Appia pomiędzy Rzymem i Brindisi. Podczas II wojny światowej, na skutek bombardowania, centrum miasta zostało doszczętnie zniszczone.

Katedra, w której przyjął święcenia ojciec Pio jest w większości rekonstrukcją XIII-wiecznego oryginału. W kaplicy kanoników umieszczono pomnik przedstawiający moment otrzymania święceń kapłańskich przez ojca Pio. Pod obeliskiem znajduje się napis: „W tym świętym miejscu 10 sierpnia 1910 święty Pio z Pietrelciny otrzymał święcenia kapłańskie z rąk ks. arcybiskupa Paolo Schinosi biskupa pomocniczego Benewento”.

Dnia 14 sierpnia neoprezbiter odprawił uroczystą mszę św. prymicyjną w Pietrelcinie. Na obrazku prymicyjnym napisał następującą sentencję: „Jezu. Tchnienie mego życia – dzisiaj cały drżący – unoszę Cię – w tym misterium miłości – niech z Tobą będę dla świata – Drogą, Prawdą i Życiem – a dla Ciebie świętym kapłanem – żertwą doskonałą”²⁵.

W sierpniu 1910 roku, przebywając w swej rodzinnej miejscowości, na wspomnianej już Piana Romana ojciec Pio otrzymał „niewidoczne stygmaty”. Napisał o nich w liście do ojca Benedykta z dnia 8 września: „Wczoraj wieczorem stało mi się coś, czego nie mogę ani wyjaśnić, ani zrozumieć. Na środku dłoni pokazało się trochę czegoś czerwonego, jakby w kształcie cenyma; towarzyszył temu także mocny i ostry ból. Ten ból był w środku tego czegoś czerwonego bardziej odczuwalny lewej ręki i to do tego stopnia, że jeszcze się utrzymuje. Czuję także trochę bólu pod stopami. To zjawisko powtarzało się kilkakrotnie od prawie roku, lecz od pewnego czasu nie występowało”²⁶.

Dnia 12 października 1911 roku prowincjał ojciec Benedykt z San Marco in Lamis zawiózł ojca Pio na badania lekarskie do Neapolu. Doktor Antonio Carderelli,

zalecił umieszczenie chorego w najbliższym położonym od Neapolu klasztorze w Venafro, gdyż dłuższej podróży nie mógłby przeżyć.

10. Pobyt w klasztorze w Venafro

Venafro jest miastem w regionie Molise, położonym około 50 km na zachód od Campobasso. Było ważnym miastem Cesarstwa Rzymskiego, przy szlaku pomiędzy regionami Sannio i Kampanią.

Miejscowy klasztor kapucynów został ufundowany przez dobrodziejów i gminę w 1537 roku. Podobnie jak konwent w San Marco la Catola w 1811 roku został zamknięty. Po pięciu latach zakonnicy wrócili do klasztoru, jednak w 1867 roku ponownie musieli go opuścić. Ostatecznie kapucyni zamieszkali w nim w 1870 roku.

W klasztorze w Venafro ojciec Pio przebywał około 40 dni, spędzając je głównie w łóżku. Cela klasztorna, w której mieszkał została poświęcona 7 listopada 1976 roku przez biskupa Achille Palmerini i przeznaczona na kaplicę²⁷.

Podczas pobytu ojca Pio w Venafro, wspólnota dostrzegła u niego pierwsze znaki nadnaturalne: boskie ekstazy, które trwały nawet godzinę i kuszenia szatana o krótkim trwaniu. Wspomina o nich ojciec Augustyn: *„W Venafro w listopadzie 1911 roku ojciec Ewangelista i ja sam spostrzegliśmy nadprzyrodzone zjawiska. Byłem obecny przy kilku ekstazach i licznych znęcaniach się szatana nad nim. Spisałem w tym czasie wszystko, co słyszałem, gdy mówił podczas ekstaz i sposób w jaki szatan go dręczył (...). W czasie gdy pozostawał w Venafro żył jedynie Eucharystią, tak wtedy, kiedy sam mógł odprawić mszę świętą, jak i wtedy, kiedy przyjmował Komunię świętą, nie będąc w stanie odprawić mszy świętej”*²⁸.

Ponieważ stan jego zdrowia stale się pogarszał, 7 grudnia 1911 roku ponownie wrócił do Pietrelciny, gdzie następnego dnia, ku zdumieniu wszystkich, odprawił mszę św. śpiewaną. W swojej rodzinnej miejscowości przebywał z kilkoma krótkimi przerwami aż do 17 lutego 1916 roku (w 1914 roku np. spędził kilka dni w Morcone i w San Marco la Catola²⁹).

11. Pomiędzy klasztorem a wojskiem

Na początku listopada 1915 roku ojciec Pio otrzymał wezwanie do służby wojskowej. 6 listopada stanął się w rejonowej komisji uzupełnień w Benewento. Po wojskowych badaniach lekarskich został skierowany na obserwację do Głównego Szpitala Wojskowego w Caserta³⁰. Na oddziale obserwacyjnym przebywał ponad tydzień, po czym otrzymał skierowanie do służby w 10 Korpusie Sanitarnym w Neapolu.

W wojsku przebywał zaledwie 12 dni, gdyż jak napisał w liście do ojca Augustyna, po zbadaniu przez grupę lekarzy, udzielono mu rocznej rekonwalenscencji z powodu infekcji płuc³¹. Z Neapolu powrócił do Pietrelciny 19 grudnia 1915 roku.

Podczas jego pobytu w rodzinnej miejscowości przełożeni wielokrotnie wywierali na niego presję, aby powrócił do życia klasztornego. 17 lutego 1916 roku na polecenie prowincjała ojciec Pio przeniósł się do klasztoru św. Anny w Foggi. Celem wyjazdu do tego konwentu było kierownictwo duchowe Raffaely Cerase. Do Pietrelciny już więcej na pobyt stały nie powrócił.

Foggia jest miastem w południowo-wschodnich Włoszech, w północnej części regionu Apulia, na nizinie Tavoliere. Jest ośrodkiem administracyjnym prowincji Foggia, liczącym 160 tys. mieszkańców. Miasto zostało niemal doszczętnie zniszczone przez trzęsienie ziemi w 1731 roku oraz podczas bombardowania w 1943 roku. Znajdują się w nim dwa znane w regionie sanktuaria maryjne. W katedrze czczona jest malowana na desce ikona Madonny di Sette Veli, zaś w sanktuarium Madre di Dio Incornata (Matki Bożej w Koronie) szczególny kult odbiera wizerunek Czarnej Madonny. Na uwagę zasługuje także znajdujący się w jednej z najstarszych dzielnic miasta barokowy kościół Krzyży, nazywany Górą Kalwarią pw. Świętego Krzyża z siedmioma wolnostojącymi kaplicami. Obok niego znajduje się klasztor i kościół kapucynów pw. św. Anny, poświęcony 16 maja 1916 roku przez bpa Salvatore Bella.

W klasztorze tym ojciec Pio przebywał do 4 września 1916 roku. W tym okresie nie spożywał kolacji, dlatego zaraz po modlitwach wieczornych udawał się do swojej celi. Jak oznajmili jego współbracia, wraz z ojcem Pio „przybył” do klasztoru także i diabeł ogromnie hałaśliwy. Pewnego wieczoru, podczas gdy wspólnota była zgromadzona w refektarzu usłyszano mocną detonację dobiegającą z pokoju ojca Pio. *„Posłałem brata Franciszka z Torremaggiore (1876–1951) do celi Ojca Pio. – napisał Ojciec Nazareno z Arpaize, przełożony klasztoru – Myślałem, że chyba coś się stało. Pewnie przewrócił krzesło i chyba daremnie wzywa pomocy, by ktoś pomógł je ustawić. Braciszek poszedł na górę i zapytał, czy może w czymś pomóc. Ojciec Pio odpowiedział jednak: „Nie wołałem, ani niczego nie potrzebuję”. Zapewniwszy go, że naprawdę niczego nie potrzebuje, zaczął jeść kolację. W następne wieczory ponownie powtórzyły się podobne detonacje. A w refektarzu zakonnicy zaczęli sobie wyobrażać i fantazjować o tym, co się tam dzieje (...)”³².* Po takich detonacjach znajdowano go całego zalanego potem, tak że trzeba było go przebierać.

Na początku lipca 1916 roku przybył do klasztoru w Foggi ojciec Paolino z San Giovanni Rotondo, aby głosić homilie przed uroczystością św. Anny. Podczas rozmowy z ojcem Pio zaprosił go do odwiedzin klasztoru w San Giovanni Rotondo. Korzystając z zaproszenia o. Pio 28 lipca, po raz pierwszy przybył do tego miasteczka i pozostał tu przez parę dni. *„Dni, w których przebywał tu Ojciec Pio – napisał później Ojciec Paolino – stały się dla niego czasem wielkiej ulgi w jego złym samopoczuciu. Z satysfakcją oddychał świeżym powietrzem gór, które otaczały klasztor. Nie odczuwał już senności i ciężkości nagrzanego powietrza z Foggi. W godzinach, gdy wspólnota kładła się do łóżka i on odpoczywał. I tak zaczął odzydkować siły. I jakkolwiek każdego wieczoru dręczył go szatan, to nie zauważyłem potu, którym nasiąkała jego koszula, gdy pomagałem mu ją zmieniać. Byłem*

wielce rad i nie żałowałem tego, że go nakłoniłem by przybył tu ze mną”³³. Do klasztoru w Foggi powrócił 5 sierpnia 1916 roku.

Tydzień później ojciec Pio skierował prośbę do prowincjała ojca Benedykta, aby pozwolił mu przebywać w San Giovanni Rotondo, gdyż zauważył, że tamtejszy klimat dobrze wpływa na jego zdrowie. Prośba została rozpatrzona pozytywnie i 4 września o. Pio został „tymczasowo” wysłany do San Giovanni Rotondo. Ta tymczasowość trwała w rzeczywistości pełne 52 lata.

Na początku grudnia 1916 roku ojciec Pio przybył do Pietrelciny. Tu oczekiwał na rozkaz stawienia się w wojsku. 18 grudnia wyjechał do jednostki wojskowej w Neapolu. W koszarach przebywał jednak tylko do 30 grudnia, gdyż po kolejnych badaniach lekarskich otrzymał sześciomiesięczny urlop zdrowotny³⁴. Do San Giovanni Rotondo powrócił 6 stycznia 1917 roku, gdyż po drodze zatrzymał się jeszcze w Pompejach, Pietrelcinie i Foggi.

W maju 1917 roku ojciec Pio przez tydzień przebywał w Rzymie. Do Wiecznego Miasta przyjechał ze swoją siostrą Graziellą, która tu wstąpiła do zakonu brzydek³⁵.

30 czerwca 1917 roku został ponownie wezwany do służby wojskowej. Ze względu na pomyłkę administracyjną, w jednostce w Neapolu stawiał się dopiero 19 sierpnia 1917 roku. Po kilkakrotnych badaniach lekarskich w Pierwszej Klinice Medycznej w Neapolu, został uznany za zdolnego do wewnętrznej służby wojskowej, choć jak napisał w liście do ojca prowincjała: „*Całe moje ciało jest ciałem chorym; w pełni rozległy bronchitowy nieżyt, wygląd kościotrupa, marnie odżywiony i cała reszta. Mój Boże! Ileż niesprawiedliwości się popełnia*”³⁶.

Podczas służby wojskowej w 4 plutonie 10 Korpusu Medycznego był wartownikiem, gońcem a nawet śmieciarzem. 7 października 1917 roku został wysłany na leczenie do Głównego Szpitala Wojskowego Trójcy Świętej w Neapolu, zaś miesiąc później otrzymał czteromiesięczny urlop i 12 listopada powrócił do San Giovanni Rotondo.

W marcu 1918 roku ostatni raz stawiał się w koszarach wojskowych. Po badaniach lekarskich został definitywnie zwolniony ze służby wojskowej i wysłany do domu, aby tam, jak stwierdzili lekarze, mógł spokojnie umrzeć³⁷.

Z San Giovanni ojciec Pio jeździł kilkakrotnie do pobliskiej miejscowości San Marco in Lamis³⁸. Pielgrzymował także do znanego na całym Półwyspie Gargano sanktuarium św. Michała Archaniola w Monte Sant’Angelo. Jednak na stałe San Giovanni Rotondo już nigdy nie opuścił.

12. San Giovanni Rotondo – miasto św. ojca Pio

San Giovanni Rotondo jest miastem położonym w południowych Włoszech, na Półwyspie Gargano, w regionie Apulia, około 30 km na północ od Foggi. Obec-

nie jest najważniejszym miejscem kultu św. ojca Pio oraz najliczniej odwiedzanym ośrodkiem pielgrzymkowym w Europie.

Do najważniejszych obiektów związanych z życiem ojca Pio w San Giovanni Rotondo należy niewątpliwie kościół pw. Matki Bożej Łaskawej. To w nim przez 52 lata ojciec Pio odprawiał msze św., modlił się i spowiadał. Prace przy budowie świątyni rozpoczęto w 1540 roku, a konsekrowano ją 5 lipca 1676 roku. W związku z dwukrotną kasatą konwentu, najpierw przez Józefa Bonapartego w 1810 roku, a następnie przez księcia sabaudzkiego Eugeniusza w 1867 roku, kościół pozbawiony opiekunów popadł w ruinę. Kapucyni ponownie wrócili do San Giovanni Rotondo w 1909 roku³⁹.

W kościele od wieków kultem otaczany jest łaskami słynący obraz Matki Bożej Łaskawej. Pochodzi on z XIV w. i przedstawia Matkę Bożą z Dzieciątkiem Jezus, które szuka pokarmu oraz dwa anioły unoszące koronę nad głową Maryi. 2 lipca 1959 roku wizerunek został ukoronowany papieskimi koronami przez kard. Federico Tedeschini. Nad głównym wejściem znajduje się chór zakonny, ulubione miejsce modlitwy ojca Pio. To tutaj, 20 września 1918 roku, otrzymał on widzialne stygmaty. W liście do swego kierownika duchowego, przedstawił szczegółową i wzruszającą relację tego zdarzenia:

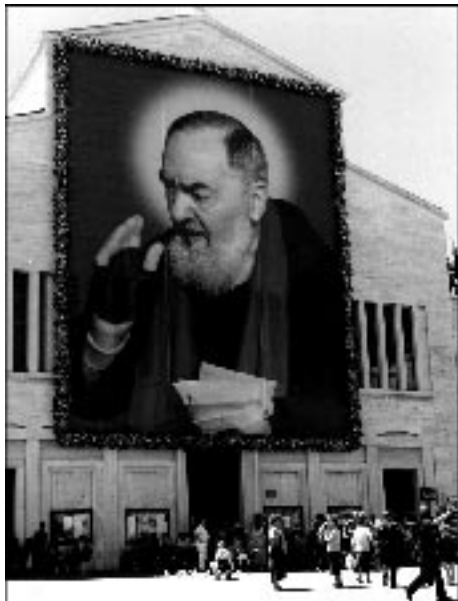
„(...) Był to ranek dwudziestego dnia ubiegłego miesiąca. Było to w chórze. Byłem po odprawieniu mszy świętej. Naraz uległem sennaści przypominającej słodki sen. Wszystkie zewnętrzne i wewnętrzne zmysły, a nawet same władze duszy ogarnął nieopisany pokój. Wokół mnie i we mnie panowała absolutna cisza. Nagle ogarnął mnie wielki pokój. Byłem we wszystkim zdany i gotowy na wyzbycie się wszystkiego i trwanie w tej katastrofie. To wszystko zdarzyło się błyskawicznie.

I oto, gdy wszystko się odbywało, zobaczyłem przed sobą tajemniczą postać, podobną do tej, którą widziałem wieczorem 5 sierpnia. Różniła się ona teraz od tamtej tym, że jej ręce, stopy i bok ociekały krwią, co odczułem w tamtej chwili. Czułem, że umieram i chyba bym umarł, gdyby Pan nie wkroczył i nie wzmocnił mego serca, które – tak czułem – chciało wyskoczyć z piersi.

Widzenie owej postaci znikło, a ja zauważyłem, że moje ręce, stopy i bok zostały przebite i ociekały krwią. Wyobraź sobie mój ból, którego wówczas i nadal prawie każdego dnia doświadczam. Rana serca nieustannie krwawi, a zwłaszcza od czwartku do soboty. Mój Ojczy, umieram z bólu i ran, i wynikającego z tego zażenowania, które głęboko w mojej duszy odczuwam⁴⁰.

Obecnie, miejsce które zajmował ojciec Pio w chórze zakonnym oznaczone jest tabliczką informacyjną. Sam chór odznacza się niezwykłą prostotą – drewniana boazeria, skromne, masywne ławy z pulpitemi i wysokimi oparciami oraz krzyż z wizerunkiem Chrystusa w agonii⁴¹.

Po lewej stronie od wejścia w kościele znajduje się konfesjonał, w którym od 1935 roku aż do ostatnich swych dni ojciec Pio spowiadał kobiety, a obok niego

Fot. 3.

San Giovanni Rotondo – bazylika pw. Matki Bożej Łaskawej (fot. P. Mróz OFM)

Fot. 4.

San Giovanni Rotondo – grób św. ojca Pio (fot. F. Mróz)

ołtarz Matki Bożej Niepokalanej. Przy tym ołtarzu zatrzymywał się na krótką modlitwę, przed rozpoczęciem kilku-godzinnej posługi sakramentu pojednania. Naprzeciwko znajduje się ołtarz św. Franciszka w Asyżu, przy którym w latach 1935-1959 o. Pio odprawiał msze św.

W zakrystii kościoła, będącej pierwotnie chórem zakonnym zachowało się wiele przedmiotów związanych z posługą sakramentalną ojca Pio (m.in. dwa konfesjonały, naczynia liturgiczne). Tu bowiem przez kilkadziesiąt lat przygotowywał się do mszy św., rozmawiał ze swymi duchowymi synami, a także spowiadał mężczyzn. Pielgrzymi, chcący się wyspowiadać u ojca Pio, ze względu na ogromne kolejki przed jego konfesjonałem, zatrzymywali się w San Giovanni Rotondo nawet ponad dwa tygodnie⁴².

Na frontonie kościoła znajdują się dwie kamienne tablice upamiętniające jubileusz 50-lecia kapłaństwa zakonnika (10 VIII 1910 – 10 VIII 1960) i 50-lecia jego obecności w San Giovanni Rotondo (1916-1966)⁴³.

Ze względu na wzrastający z roku na rok ruch pielgrzymkowy, obok dawnego zakonnego kościółka, zbudowano w latach 1956-1959 nową bazylikę poświęconą także Matce Bożej Łaskawej. Wystrój ozdobionej marmurami świątyni akceptował w pełni ojciec Pio, twierdząc, że dla ozdobienia Domu Bożego nie należy żałować kosztowności. Nad głównym ołtarzem w bazylice znajduje się mozaika przedstawiająca wizerunek Matki Bożej Łaskawej, w otoczeniu adorujących Ją aniołów. W 2002 roku, na mozaice u stóp Madonny została wymalowana postać ojca Pio.

W niewielkiej kaplicy pod posadzką bazyliki znajduje się krypta, w której pochowano ciało świętobliwego zakonnika. 22 września 1968 roku poświęcił ją definito generalny z Rzymu ojciec Clemente da Santa Maria in Puto. Stało się to na kilka godzin przed śmiercią ojca Pio, zgodnie z jego przepowiednią: „Umrę, kiedy poświęcę kryptę”⁴⁴. Ojciec Pio umarł 23 września 1968 roku o godz. 2.30. Na jego pogrzeb przybyło 100 tys. osób⁴⁵.

W 1993 roku rozpoczęto budowę kolejnej, monumentalnej świątyni, która może pomieścić 10 tys. osób.

Do kościoła Matki Bożej Anielskiej przylega klasztor kapucynów. Był on pierwotnie budynkiem jednopiętrowym, dopiero w 1953 roku dobudowane zostało drugie piętro. W refektarzu klasztornym, w miejscu w którym ojciec Pio codziennie jadał posiłki znajduje się dzisiaj tabliczka z napisem i jego podobizną w geście błogosławieństwa.

Jeszcze do 2000 roku pielgrzymi mogli również zwiedzić celę zakonną, w której mieszkał ojciec Pio. Znajdują się w niej przedmioty, z których na co dzień korzystał święty stygmatyk – m.in. łóżko, fotel, pantofle, nocna szafka, budziki, zegarek oraz klęcznik, na którym zawieszono białą chustkę, którą używał pozdrawiając pielgrzymów. W szklanej gablocie natomiast przechowywany jest m.in. różaniec, relikwiarz Krzyża Świętego, sznur do habitu, skarpety z plamami krwi, pamiątkowe medaliony oraz mitenki (rękawiczki bez palców), którymi ojciec Pio zakrywał stygmatyzowane dłonie⁴⁶. Obecnie pielgrzymi mogą oglądać celę jedynie przez szybę wmontowaną w miejsce pierwotnej ściany.

Fot. 5.
Szaty liturgiczne używane przez św. o. Pio
(fot. F. Mróz)

Fot. 6.
Dom Ulgi w Cierpieniu (fot. F. Mróz)

W pobliżu celi znajduje się oratorium, w którym ojciec Pio od 11 czerwca 1931 roku do 15 lipca 1933 roku odprawiał msze św. W tym okresie, na mocy zarządzenia Świętego Oficjum mógł odprawiać msze św. tylko w kaplicy klasztornej, bez udziału kogokolwiek⁴⁷. W oratorium ojciec Pio spowiadał także zakonników, kapłanów diecezjalnych i przyjaciół, a w godzinach popołudniowych tu najczęściej odmawiał różaniec i rozmyślał nad tekstami *Pisma Św.*

Pielgrzymi przybywający do San Giovanni Rotondo odprawiają także nabożeństwo drogi krzyżowej na stokach góry Castello. Stacje drogi krzyżowej zostały wykonane przez słynnego rzeźbiarza Francesco Messina, który został nawrócony przez ojca Pio. Inicjatywę budowy stygmatyk skomentował słowami: „*Wśród tylu pięknych rzeczy, ta, którą pragniecie realizować, jest jedną z najpiękniejszych*”⁴⁸. Prace budowlane rozpoczęto wiosną 1967 roku. Kamień węgielny poświęcił sam ojciec Pio 22 września 1968 roku, na kilka godzin przed śmiercią. Gotowe stacje poświęcił 25 maja 1971 roku kardynał Corrado Ursi.

Na początku drogi krzyżowej znajduje się wykonana przez Messinę figura ojca Pio. Ustawiona jest ona dokładnie w tym miejscu, gdzie stał Święty podczas poświęcenia kamienia węgielnego. Wśród stacji, wykonanych z granitu sardyjskiego i odlanych z brązu, na uwagę zasługuje stacja piąta, która przedstawia ojca Pio w roli Szymona Cyrenejczyka, który pomaga nieść krzyż Chrystusowi. Na końcu drogi krzyżowej znajduje się figura Chrystusa Zmartwychwstałego.

Fot. 7.

San Giovanni Rotondo – droga krzyżowa (fot. F. Mróz)

Nie można też nie wspomnieć o położonym po południowej stronie klasztoru Placu Różańcowym, gdzie gromadzili się pielgrzymi, aby pożegnać udającego się na spoczynek ojca Pio oraz o szpitalu dla ubogich, nazywanym Domem Ulgi w Cierpieniu. Został on zbudowany z inicjatywy stygmatyka, a oddany do użytku w 1956 roku. Rocznie przyjmuje się w nim ok. 10 tys. chorych.

W 100. rocznicę urodzin ojca Pio, 23 maja 1987 roku, do San Giovanni Rotondo przybył Ojciec Święty Jan Paweł II. Na stadionie sportowym papież odprawił mszę św. w której uczestniczyło ponad 50 tys. wiernych z Apulli i innych regionów Włoch oraz z Francji, Belgii, Szwajcarii i Stanów Zjednoczonych. W homilii Ojciec Święty zwracając się do mieszkańców miasta powiedział: *„Wasze miasto, San Giovanni Rotondo, już od dłuższego czasu przeżywa – można powiedzieć – dzień „który uczynił nam Pan”. Myślę w sposób szczególny o rozwoju, który nastąpił tutaj dzięki obecności i dziełu ojca Pio z Pietrelciny, słynnego w całym świecie. Również dziś działalność ojców kapucynów, którzy godnie kontynuują dzieło Sługi Bożego, przyciąga do waszego miasta licznych pielgrzymów. Drodzy bracia i siostry z San Giovanni Rotondo, bądźcie zawsze godnymi świadectw, które dawał ojciec Pio”*⁴⁹. Po mszy św. Ojciec Święty poświęcił sześć kamieni węgielnych pod nowe oddziały szpitala Ulgi w Cierpieniu, a następnie udał się do sanktuarium Matki Bożej Łaskawej na spotkanie z franciszkańskimi zgromadzeniami zakonnymi. Szczególnym momentem wizyty w sanktuarium była modlitwa papieża przy grobie ojca Pio. Ojciec Święty przez długi czas klęczał, trzymając prawą rękę na granitowym kamieniu nagrobnym.

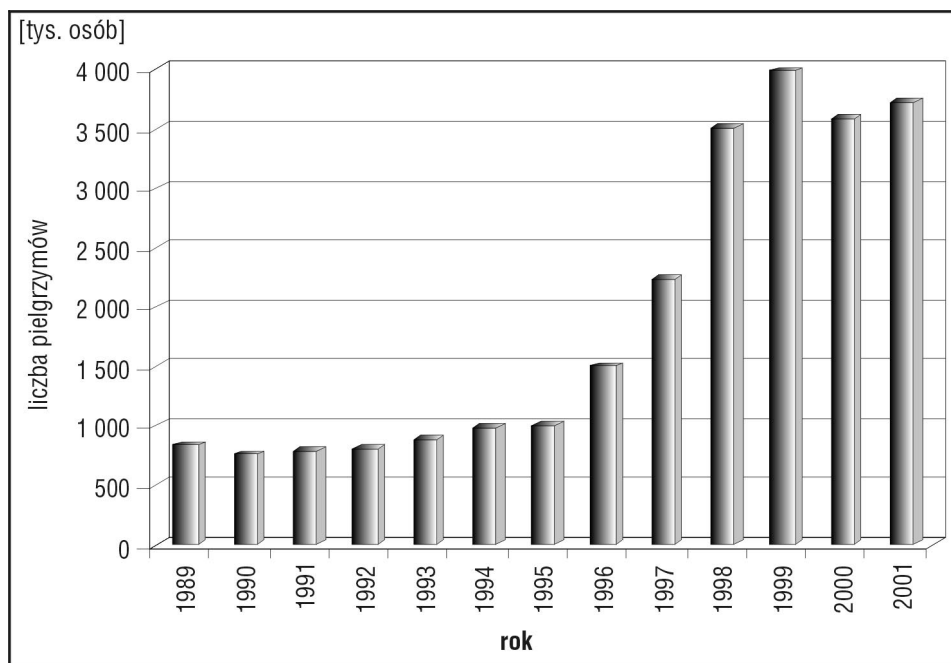
13. Analiza ruchu pielgrzymkowego do San Giovanni Rotondo

Sanktuarium św. ojca Pio w San Giovanni Rotondo jest obecnie jednym z głównych centrów pielgrzymkowych świata. Według danych Papieskiej Rady Duszpasterskiej Migrantów i Podróżnych jest ono pod względem liczby pielgrzymów, drugim po sanktuarium Matki Bożej z Guadalupe w Meksyku sanktuarium świata. Rocznie pielgrzymuje tu około 7,5 mln osób.

Od początku lat 70. w sanktuarium prowadzona jest księga odwiedzających, w której zapisywane są przybyłe do ośrodka grupy. Na początku każdego roku, w miesięczniku *Voce di Padre Pio*, opiekujący się sanktuarium kapucyni publikują sprawozdanie dotyczące m.in. ruchu pielgrzymkowego, liczby odprawionych mszy św., liczby rozdanych komunii św., a także kalendarium najważniejszych uroczystości w sanktuarium. Szczegółowe badania nad ruchem pielgrzymkowym do miasta św. ojca Pio prowadzone są od wielu lat przez Biuro Informacyjne o Ruchu Turystycznym w San Giovanni Rotondo (Informazione sulle Attività Turistiche di San Giovanni Rotondo), jak również przez Przedsiębiorstwo Turystyczne Prowincji Foggia w Foggia (Azienda Provinciale del Turismo di Foggia). Na podstawie danych podawanych w

Voce di Padre Pio oraz danych wyżej wymienionych urzędów dokonano krótkiej analizy ruchu pielgrzymkowego w latach 1969-2001.

Analizując dynamikę ruchu pielgrzymkowego do sanktuarium św. ojca Pio w San Giovanni Rotondo można zauważyć, że od 1969 roku, tj. od śmierci zakonnika stale wzrasta liczba przybywających do ośrodka pielgrzymów. W omawianym okresie, jedynie w 1979, 1980, 1990 i 2000 roku zarejestrowano niewielki spadek liczby pątników. W 1972 roku do księgi odwiedzających wpisało się 145 tys. pielgrzymów, w 1974 roku – 155 tys., a w 1977 roku – 165 tys. pątników. W 1978 roku liczba pielgrzymów zarejestrowanych w sanktuarium przekroczyła 200 tys. osób, jednak w kolejnych dwóch latach odnotowano niewielki spadek tej liczby. Początek lat 80. XX w. przyniósł znaczny wzrost liczby pielgrzymów: z 200 tys. osób w 1980 roku do 500 tys. w 1985 roku⁵⁰. Pod koniec dekady nastąpiło zahamowanie ruchu pielgrzymkowego, a w 1990 roku – jak już wspomniano – nawet niewielki spadek. Jednak po 1995 roku obserwuje się ponownie wyraźny wzrost liczby pielgrzymów (ryc. 2). W sumie, w latach 1995-1999 wzrosła ona ponad czterokrotnie (z 993

Ryc. 2.

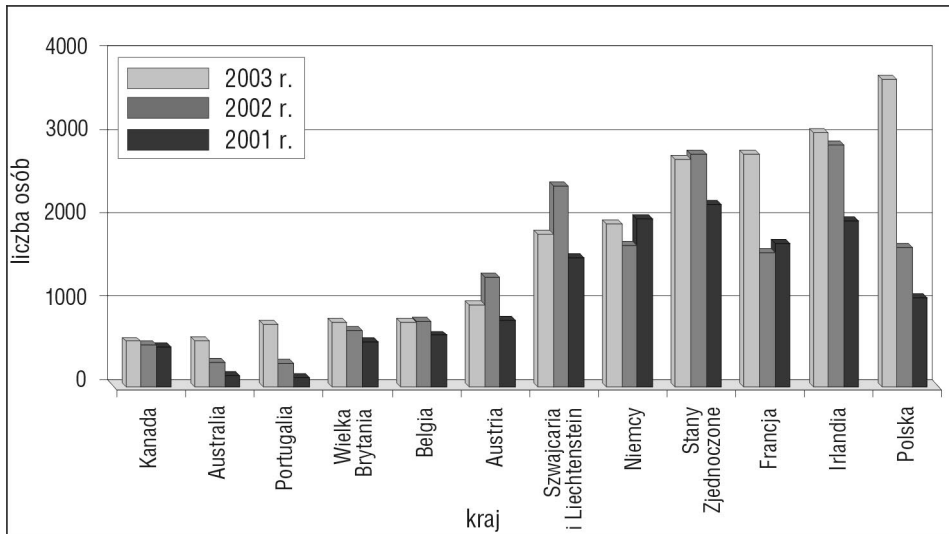
Liczba pielgrzymów zarejestrowanych w księgach pielgrzymkowych w sanktuarium św. ojca Pio w San Giovanni Rotondo w latach 1989-2001

tys. osób w 1995 roku do 3 984 tys. w 1999 roku). Największą liczbę pątników w księgach odwiedzających zarejestrowano w 1999 roku – miało to niewątpliwie związek z beatyfikacją ojca Pio – 2 maja 1999 roku Pewnym zaskoczeniem może być spadek liczby pielgrzymów w 2000 roku w stosunku do 1999 roku (–10%). Od 2001 roku obserwuje się ponowny wzrost liczby pątników.

Według Biura Informacyjnego o Ruchu Turystycznym w San Giovanni Rotondo, liczba pielgrzymów przybyłych do miasta św. ojca Pio w ostatnich trzech latach wynosiła: w 2001 roku – 6,4 mln osób, w 2002 roku – 7,9 mln, a w 2003 roku – 7,7 mln osób.

Najwięcej grup zagranicznych przybywa do sanktuarium z: Polski, Irlandii, Francji, Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Szwajcarii i Liechtensteinu, Belgii, Austrii oraz Wielkiej Brytanii. Warto podkreślić, że liczba pielgrzymów z Polski w latach 2001-2003 wzrosła ponad trzykrotnie (ryc. 3)

Sezon pielgrzymkowy w sanktuarium rozpoczyna się już w marcu i trwa do listopada. W kwietniu, a zwłaszcza w maju, liczba pielgrzymów zarówno z Włoch jak i z zagranicy znacznie wzrasta. Z kolei w czerwcu i w lipcu ruch pielgrzymkowy wyraźnie maleje. W ostatnich latach najmniej grup pielgrzymkowych w sezonie

Ryc. 3.

Zorganizowany ruch pielgrzymkowy z wybranych krajów świata do San Giovanni Rotondo w latach 2001-2003

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Informazione sulle Attività Turistiche di San Giovanni Rotondo.

rejestruje się w właśnie w lipcu. Początek sierpnia przynosi ponowne ożywienie ruchu pielgrzymkowego, które trwa w zasadzie do końca października. Najwięcej grup zarówno włoskich jak i zagranicznych, rejestruje się w San Giovanni Rotondo w maju oraz we wrześniu i październiku.

Główne uroczystości odpustowe obchodzone są w sanktuarium 23 września we wspomnienie liturgiczne św. ojca Pio. W pierwszych obchodach tego święta, w 2002 roku, do San Giovanni Rotondo przybyło ponad 60 tys. pielgrzymów z Włoch oraz z zagranicy. Uroczystości obchodzone jest także święto św. Franciszka z Asyżu (4 października) oraz kolejne rocznice ważnych wydarzeń z życia o. Pio, tj.: 22 stycznia – rocznica obłóczyn, 27 stycznia – złożenia profesji wieczystej, 28 lipca – pierwszego przybycia do San Giovanni Rotondo oraz 10 sierpnia – rocznica święceń kapłańskich.

13. Zakończenie

Ojciec Pio jest pierwszym w historii Kościoła kapłanem – stygmatykiem. Przez swoją pobożność i pokorę poruszył i nadal porusza rzesze wiernych w całym świecie. Wyrazem jego zachęty do modlitwy są stale powstające grupy modlitwy, które skupiają ok. 500 tys. członków. W czerwcu 2002 roku funkcjonowało ponad 2500 włoskich Grup Modlitwy Ojca Pio, które zostały oficjalnie uznane przez biskupów i zostały zapisane w Międzynarodowym Centrum Grup Modlitwy w San Giovanni Rotondo, zaś na całym świecie ponad 1500 grup. W Polsce, w czerwcu 2004 roku działało 120 Grup Modlitwy Ojca Pio. W wielu krajach powstają parafie, kościoły oraz sanktuaria poświęcone Świętemu. W Polsce sanktuarium św. ojca Pio znajduje się na Przeprosnej Górze k. Częstochowy. Zostało utworzone przez Instytut Zakonny Apostołów Jezusa Ukrzyżowanego. Znane ośrodki kultu Świętego znajdują się także m.in. w Jarosławiu, Krakowie, Terliczce k. Rzeszowa i Warszawie. Warto wspomnieć również o „polskim” Domu Ulgi w Cierpieniu w Radawie k. Jarosławia. Został on otwarty 25 września 1999 roku, a leczy się w nim m.in. choroby serca, nadciśnienie, otyłość, nerwice i choroby tarczycy.

Szczególny kult ojca Pio obserwuje się we Włoszech. Jego wyrazem są wspomniane włoskie grupy modlitwy oraz ogromna ilość obrazów, figur, książek, kalendarzy, modlitewników i innych dewocjonałów z podobizną Świętego i Jemu poświęconych. W styczniu 2003 roku, na cześć ojca Pio, do nazwy archidiecezji Manfredonia-Vieste, na terenie której znajduje się miasto Świętego, dodana została trzecia część: San Giovanni Rotondo. Kult świętego zakonnika jest najbardziej widoczny, kiedy popatrzymy na tysiące włoskich pielgrzymów udających się każdego dnia „A Padre Pio” („do ojca Pio”), a więc do San Giovanni Rotondo, Pietrelciny, Morcone i innych miejsc, gdzie przebywał stygmatyk. Po kanonizacji ojca Pio ruch pielgrzymkowy do tych miejsc stale wzrasta, bowiem jak powiedział Ojciec Święty „*Nasze czasy potrzebują odkrycia na nowo jego (ojca Pio – przyp. własny) wartości, ażeby otworzyć serce na nadzieję*”⁵¹.

Autorzy składają serdeczne podziękowania o. prof. dr. hab. Józefowi Mareckiemu OFM Cap., o. Albinowi Sroce OFM z klasztoru franciszkanów-reformatów w Jarosławiu – założycielowi Jarosławskiego Stowarzyszenia Charytatywnego im. Ojca Pio, o. Tomaszowi Duszcycowi OFM Cap. – redaktorowi naczelnemu dwumiesięcznika „Głos Ojca Pio”, o. Luigiemu Di Fiore OFM Cap. z klasztoru kapucynów w Morcone oraz p. Antonio Puzzolante z Informazione sulle Attività Turistiche w San Giovanni Rotondo za udostępnienie materiałów, danych i cenne uwagi pomocne w przygotowaniu niniejszego artykułu.

Przypisy:

¹ *Canonizzazione del Beato Pio da Pietrelcina*. Piazza San Pietro – 16 giugno 2002, Vaticano 2002, s. 45-46.

² Troje dzieci państwa Forgone zmarło w dzieciństwie, dlatego najczęściej podaje się tylko imiona pięciu dzieci, które dożyły wieku dojrzałego.

³ R. D. Tomaselli (opr. tekstu A. Sroka), *Ojciec Pio, Stygmatyk*, Jarosław 2000, s. 11.

⁴ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio. „Cyrenejczyk dla wszystkich” Oficjalna biografia Ojca Pio*, Warszawa 2002, s. 27.

⁵ E. Cińcio, *Dyskretne piękno Piana Romana*, „Głos Ojca Pio” 2 (14), 2002, s. 20.

⁶ G. Amorth, *Ojciec Pio. Wiara, cierpienie, miłość*, Wydawnictwo Księży Sercanów 1998, s. 18.

⁷ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 28.

⁸ Obecnie w klasztorze mieści się nowicjat dla zakonnej prowincji Foggia.

⁹ „Franiu (Franciszku), brawo, brawo! Okazałeś się wierny obietnicy i wezwaniu św. Franciszka”.

¹⁰ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 45.

¹¹ G. Preziuso, *Ojciec Pio w San Giovanni Rotondo*, Warszawa 2001, s. 16-17.

¹² A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 49.

¹³ *Ibidem*, s. 49.

¹⁴ *Ibidem*, s. 63.

¹⁵ *Ibidem*, s. 53.

¹⁶ *Ibidem*, s. 57-58.

¹⁷ Powodem tej przeprowadzki był remont klasztoru w Sant’Elia a Pianisi.

¹⁸ *Ibidem*, s. 53.

¹⁹ G. Farnedi, *Guida ai Santuari d’Italia*, Casale Monferrato 1996, s. 298.

-
- ²⁰ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 55.
- ²¹ *Ibidem*, s. 61.
- ²² *Ibidem*, s. 52.
- ²³ *Listy Ojca Pio*, M. Pabladura, A. Ripabottoni (oprac.), t. 1, Łódź 1995, s. 163.
- ²⁴ *Ibidem*, s. 166.
- ²⁵ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 69.
- ²⁶ *Listy Ojca Pio*, *op. cit.*, s. 202.
- ²⁷ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 79.
- ²⁸ *Listy Ojca Pio*, *op. cit.*, s. 13.
- ²⁹ *Listy Ojca Pio*, *op. cit.*, s. 146.
- ³⁰ *Listy Ojca Pio*, M. Pobladura, A. Ripabottoni (oprac.), t. 2, Łódź 1996, s. 302.
- ³¹ *Ibidem*, s. 310.
- ³² A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 90.
- ³³ *Ibidem*.
- ³⁴ *Listy Ojca Pio*, M. Pobladura, A. Ripabottoni (oprac.), t. 3, Łódź 1996, s. 6.
- ³⁵ *Ibidem*, s. 138.
- ³⁶ *Ibidem*, s. 174.
- ³⁷ B. Strzechmiński, *Ojciec Pio idzie do wojska*, „Głos Ojca Pio” 3, 2000, s. 16.
- ³⁸ Po raz pierwszy przybył tu w towarzystwie ojca prowincjała w październiku 1916 r. i mieszkał trzy dni przy ulicy Carducci. Por. *Listy Ojca Pio*, M. Pobladura, A. Ripabottoni (oprac.), t. 3, *op. cit.*, s. 85.
- ³⁹ J. Marecki, *Świątynia klasztorna*, „Głos Ojca Pio” 2, 2000, s. 31.
- ⁴⁰ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 116.
- ⁴¹ J. Marecki, *Chór zakonny*, „Głos Ojca Pio” 5 (11), 2002, s. 27.
- ⁴² G. Flumeri, *W hołdzie Ojcu Pio*, San Giovanni Rotondo 1987, s. 20.
- ⁴³ J. Marecki, *Świątynia klasztorna*, *op. cit.*
- ⁴⁴ B. Strzechmiński, *Gdzie jesteś o śmierci?*, „Głos Ojca Pio” 3, 2000, s. 16.
- ⁴⁵ A. Negrisolo, N. Castello, S. M. Manelli, *Tajemnica Ojca Pio*, Kraków 2001, s. 156.
- ⁴⁶ J. Marecki, *Cela zakonna*, „Głos Ojca Pio” 4, 2000, s. 27.
- ⁴⁷ A. Ripabottoni, *Święty Ojciec Pio*, *op. cit.*, s. 194.

⁴⁸ G. Preziuso, *Ojciec Pio*, op. cit., s. 41.

⁴⁹ „L'Osservatore Romano, wydanie polskie” 6 (91), 1987, s. 10.

⁵⁰ G. Scarvaglieri, *Pellegrinaggio ed Esperienza Religiosa. Ricerca socio-religiosa sul santuario «Santa Maria delle Grazie» in San Giovanni Rotondo*, San Giovanni Rotondo 1987, s. 72-73.

⁵¹ Homilia Jana Pawła II wygłoszona 16 czerwca 2002 r. w Rzymie podczas liturgii kanonizacji Ojca Pio, „Głos Ojca Pio” 16, 2002, s. 14.

Literatura:

Amorth G., 1998,

Ojciec Pio. Wiara, cierpienie, miłość, Wydawnictwo Księży Sercanów.

Canonizzazione del Beato Pio da Pietrelcina. Piazza San Pietro – 16 giugno 2002, 2002, Tipografia Vaticana, (Roma) – Vaticano.

Cińcio E., 2002,

Dyskretne piękno Piana Romana, „Głos Ojca Pio” Nr 2 (14).

Farnedi G., 1996,

Guida ai Santuari d'Italia, Edizioni Piemme Spa, Casale Monferrato.

Flumeri G., 1987,

W hołdzie Ojcu Pio, Edizioni «Padre Pio da Pietrelcina» Convento «S. Maria della Grazie» San Giovanni Rotondo.

Listy Ojca Pio, 1995,

Pobladura M., Ripabottoni A. (oprac.), t. 1., Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź.

Listy Ojca Pio, 1996,

Pobladura M., Ripabottoni A. (oprac.), t. 2., Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź.

Listy Ojca Pio, 1996,

Pobladura M., Ripabottoni A. (oprac.), t. 3., Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź.

L'Osservatore Romano, wydanie polskie, nr 6 (91) 1987.

Marecki J., 2000,

Świątynia klasztorna, „Głos Ojca Pio”, nr 2.

Marecki J., 2000,

Cela zakonna, „Głos Ojca Pio”, nr 4.

Marecki J., 2002,

Chór zakonny, „Głos Ojca Pio”, nr 5 (11).

Negrisol A., Castello N., Manelli S. M., 2001,

Tajemnica Ojca Pio, Kraków, Wydawnictwo WAM, Kraków.

Preziuso G., 2001,

Ojciec Pio w San Giovanni Rotondo, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa.

Ripabottoni A., 2002,

Święty Ojciec Pio. „Cyrenejczyk dla wszystkich” Oficjalna biografia Ojca Pio, Świat Książki, Warszawa.

Scarvaglieri G., 1987,

Pellegrinaggio ed Esperienza Religiosa. Ricerca socio-religiosa sul santuario «Santa Maria delle Grazie» in San Giovanni Rotondo, Edizioni «Padre Pio da Pietrelcina» Convento «S. Maria delle Grazie», San Giovanni Rotondo.

Strzechmiński B., 2000,

Ojciec Pio idzie do wojska, „Głos Ojca Pio”, nr 3.

Strzechmiński B., 2000,

Gdzie jesteś o śmierci?, „Głos Ojca Pio”, nr 3.

Tomaselli R. D. (opr. tekstu Sroka A.), 2000,

Ojciec Pio, Stygmatyk, Jarosław, Drukarnia USP „Usługopol”.

Taking the Route of St. Father Pio of Pietrelcina (SUMMARY)

This article is a proposal of a pilgrimage along the route of St. Father Pio of Pietrelcina who was an Italian Capuchin, priest and stigmatist. Pope John Paul II beatified him on May 8, 1999. Three years later, on June 16, 2002, in the presence of more than three hundred thousand pilgrims gathered in front of St. Peter's Basilica in Vatican, he canonised him.

This article is aimed at casting more light at the places connected with the life and activity of that first priest-stigmatist in the history of the Church.. Particular emphasis in the article is put on Pietrelcina, his native place, the monastery in Morcone in which he began his probation, received a Franciscan frock and made the first monk's vows, as well as on San Giovanni Rotondo, a Capuchin monastery in which he lived for fifty two years.

San Giovanni Rotondo is at present the most important place of St. Father Pio's worship and the most numerously visited pilgrimage centre in Europe. Since 1968, the year of Father Pio's death, a growing number of pilgrims coming to this sanctuary has been observed. From 1989 to 1998, the number of pilgrims who signed their names in the visitors' book increased more than four times (1989 – 835,000; 1998 – 3,500,000.). The

---

largest numbers of foreign groups come to the sanctuary from Ireland, Germany, France, United States, Belgium, Poland, Austria and Great Britain. According to the data of the Papal Ministry Council for Migrants and Travellers, as far as the number of pilgrims is concerned, St. Father Pio's sanctuary in San Giovanni Rotondo is the second largest pilgrimage centre in the world, the first one being Our Lady's sanctuary in Guadalupe in Mexico. Every year it is visited by about 7.5 million people.

The article also includes a presentation of other towns of Father Pio's stay, such as: Sant'Elia a Pianisi and San Marco la Catola, in which he studied in the lower and higher secondary schools, Campobasso in whose sanctuary Santa Maria del Monte he assisted in celebrating services, Serracapriola and Montefusco, where he studied theology and also Benevento, where he accepted his holy orders in the local cathedral.

*O. Piotr Mróz OFM, mgr
Convento Santa Maria del Pozzo
Somma Vesuviana
Włochy*

*Franciszek Mróz, mgr
Zakład Geografii Religii
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ
Kraków*

